

[Alfred Jensen.]

Det skal også bemærkes, at Dansk Arbejdsmands Forbund i adskillige perioder har måttet udbetale understøttelse til omkring 100 000 af dets medlemmer.

Det var derfor forståeligt, at socialdemokratiet formulerede den før omtalte parole og derigennem stillede i udsigt, at det gennem sin politik ville sikre arbejde til beskæftigede såvel som til arbejdsløse. Det må vel være ud fra de betragtninger, at samme parti under forhandlingerne om forfatningen i 1953 gik ind for, at retten til arbejde skulle knæsettes i selve forfatningen. Kommunerne, som jo ustandselig har krævet, at samfundet måtte erkende sin pligt til at skaffe arbejde til sine borgere og, hvis det ikke var i stand til det, at yde dem erstatning for mangel på arbejdsfortjeneste, har selvsagt været enige med socialdemokratiet derom og deltog i den argumentation, som var nødvendig, for at man kunne nå til at få en paragraf herom i grundloven. Det var den argumentation, der blev ført frem fra vore to partier, der førte til, at retten til arbejde blev indskrevet i den nye grundlov. I § 75 står der som bekendt:

„Til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrygger hans tilværelse.“

Jeg skal villigt erkende, at paragraffen ikke har fået en forpligtende form, så samfundet i tilfælde af, at der ikke findes beskæftigelsesmuligheder, påtager sig erstatningspligt, men da der vel næppe indføres hverken meningsløse eller overflødige ting i en grundlov, indeholder denne paragraf dog en moralsk forpligtelse til såvel af hensyn til samfundet som til den enkelte at sætte ind for at sikre fuld beskæftigelse. Med forfatningen af 1953 har man givet borgerne et moralsk krav på beskæftigelse på vilkår, der betrygger deres tilværelse. Vi nærmer os nu snart 4 års dagen for den nye forfatnings ikrafttræden, og der er heller ikke længe til 4 års dagen for den regerings tiltræden, som lovede en ny politik, nemlig den socialdemokratiske regering. Den kom til på baggrund af den meget løfterige plakat „Far må ikke blive arbejdsløs“, og den var udstyret med forfatningsmæssige bestemmelser, som sagde, at det skulle tilstræbes, at der blev skabt beskæftigelse til enhver

arbejdsduelig borger. Trods dette udstyr, trods forfatningens moralsk forpligtende bestemmelse går der dog efter det sidste officielle tal 107 000 arbejdsløse, og ledigheden har i denne vinter, som er særdeles mild, været oppe på over 140 000. Det vil sige, at mangan en fader i denne 4 års periode er blevet arbejdsløs og har måttet døje alle de lidelser, der følger deraf. Med undtagelse af 1954 har arbejdsløshedstallets årsgennemsnit konstant ligget højere end i 1953, da det blev opgjort til 9,2 pct. Procenttallene var for årene derefter henholdsvis 8, 9,7 og 11,1.

Da regeringen i 1954-55 som foranstaltninger mod valutakrisen fik gennemført kreditstramning, nedskæring af købekraften, begrænsning af den offentlige anlægsvirkosomhed og reduktion af boligstøtten, stillede den i udsigt, at den ved nedskæringerne overflødiggjorte arbejdskraft ville blive opslugt af eksporterhvervene. Ledighedstallene taler imidlertid et andet sprog. Som allerede nævnt steg ledigheden; arbejdsløsheden var i 1956 omtrent 40 pct. højere end i 1954. Det betyder, at de med så megen dygtighed fremkaldte forhåbninger om beskæftigelse ikke er gået i opfyldelse. Industrien har ikke kunnet øge beskæftigelsen. Efter statistisk departements opgørelse faldt industriens indekstal for beskæftigelse fra 106 i 1954 til 105 i 1955 og helt ned til 101 i 1956. Det betyder, at selv i eksporterhvervene er der opstået en permanent arbejdsløshed, ikke alene for landarbejderne, men også for arbejderne i eksporterhvervene inden for industriens område. Byggefagene er dog hårdest ramt. Medens gennemsnitsledigheden her i 1953 udgjorde 9 pct., var den i 1955 oppe på 13 pct., og den er endda steget siden. Murerfaget alene havde sidste år en ledighedsprocent på op mod 17, og i dag, i denne milde vinter, noterer man for hele landet en arbejdsledighed for murerne på 36 pct., og det, skønt der er stor mangel på boliger. Selv om der er en sådan mangel på boliger, er udsigterne for beskæftigelse ved byggeriet alt andet end lyse. Ifølge forliget af 1955 skal det samlede statslånsbeløb for 1957-58 skæres yderligere 15 mill. kr. ned, så der kun bliver 300 mill. kr. til rådighed mod 315 mill. kr. i indeværende år og 335 mill. kr. forrige år. Når stigningen i byggeomkostningerne tages i betragtning, be-